

„Juodasis penktadienis“ saugiai: kaip išvengti sukčiavimo internete

„Juodojo penktadienio“ išpardavimų bumas dėl pasaulinės pandemijos šiemet tikriausiai persikels į internetą. Tai reiškia, kad augs atsiskaitymas internetu, taip pat bus žmonių, kurie elektroninę prekybą išmėgins pirmą kartą.

Europos centrinio banko duomenimis, apgaulingi internetinio apsipirkimo sandoriai sudaro net 1,8 mlrd. eurų per metus, kiti tyrimai rodo, kad pandemijos metu suaktyvėjus el.prekybai sukčiavimo atvejų skaičius išaugo. Pasaulinė finansų platforma „Revolut“, turinti daugiau nei 13 mln. klientų visame pasaulyje ir 300 tūkst. Lietuvoje, pateikia rekomendacijų sąrašą, kaip saugiau apsipirkti internetu.

1. Pirkite tik tiesiogiai el. parduotuvėje. Internetinei prekybai suintensyvėjus, sukčiai dažnai sukuria garsių prekės ženklų parduotuvių klonus, kurie atrodo visai taip pat kaip tikrosios jų versijos. Nuorodas į tokias netikras el. parduotuves jie dažnai reklamuoja socialiniuose tinkluose, tokiuose kaip „Facebook“ ar „Instagram“, arba atsiunčia asmenine žinute, kviečiančia pasinaudoti specialiu pasiūlymu.

Atminkite – jei pasiūlymas jums atrodo per geras, kad būtų tiesa, taip tikriausiai ir yra! Taigi, jei sulaukėte ypač viliojančio „juodojo penktadienio“ ar „kibernetinio pirmadienio“ pasiūlymo, eikite tiesiai į tai siūlančią el. parduotuvę, užuot jos ieškoję paieškos sistemoje ar spustelėję socialinių tinklų skelbimus ir nuorodas.

2. Atsiskaitymui naudokite vienkartinės virtualias korteles. Ypač kai nesate tikri dėl svetainės, kurioje apsiperkate. Šio tipo kortelės gali būti naudojamos vieną kartą atsiskaitant internetu, o atsiskaičius kortelės numeris automatiškai pasikeičia. Taip internetiniai sukčiai nebegalės pasinaudoti jūsų kortelės duomenimis. Saugų apsipirkimą internetu užtikrinančias vienkartinės virtualias korteles „Revolut“ programėlėje galite aktyvuoti keliais paspaudimais.

3. Telefone įjunkite tiesioginius pranešimus („push notifications“). Taip gausite pranešimą apie kiekvieną pirkinį ir atliekamus mokėjimus savo finansinių paslaugų teikėjo ar banko programėlėje. Tai leis jums realiu laiku nustatyti galimą sukčiavimą ir nedelsiant apie tai pranešti, kad mokėjimas būtų atšauktas.

4. Visuomet kritiškai vertinkite el. laiškus. El. laiškai yra vienas pagrindinių kanalų, kuriuo jūsų mėgstamos parduotuvės ir prekių ženklai praneš apie nuolaidas per šį šventinio apsipirkimo laikotarpį. Deja, sukčiai taip pat tai puikiai žino. Įprasta sukčių taktika – sukurti į tikrus parduotuvių pasiūlymus panašius el. laiškus, kuriuose paspaudus el. parduotuvės nuorodą ir joje apmokant už prekes, bus pavogta jūsų kreditinės kortelės informacija. Būkite atsargūs spustelėdami el. laiškuose esančias nuorodas ir visada pirmiausia užveskite pelės žymeklį ant nuorodos, kad įsitikintumėte, jog ji veda ten, kur jums reikia.

5. Sekite visas savo sąskaitas vienoje vietoje. Naudokitės atvirosios bankininkystės

„Juodasis penktadienis“ saugiai: kaip išvengti sukčiavimo internete

sprendimais, kad galėtumėte matyti visas savo sąskaitų operacijas vienoje vietoje ir visiškai kontroliuoti savo išlaidas. Tai ypač rekomenduojama tiems žmonėms, kurie internetu naudojami keliomis kortelėmis. „Revolut“ programėlėje galite stebėti savo „Swedbank“ ir SEB sąskaitų informaciją.

6. Pridėkite savo kortelę „Apple Pay“ arba „Google Pay“. Tai papildomas saugumo barjeras. Kai naudojate šiais mokėjimo metodais, prekybininkas gauna tik unikalų užšifruotą kodą, o ne jūsų originalų kortelės numerį. Tai taikoma tiek internetinėms, tiek fizinėms operacijoms. Kai parduotuvėje norite atsiskaityti naudodamiesi išmaniuoju telefonu, nebereikia suvesti PIN kodo, rizikuojant, kad kas nors jį pamatys.

